AGENȚIA DE STAT PENTRU PROPRIETATEA INTELECTUALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Raportul
de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2016

Chișinău 2017

PRELIMINARII

Principiile generale ale funcţionării economiei de piaţă impun în mod tradiţional o circulaţie liberă a mărfurilor, capitalurilor şi forţei de muncă ca o condiţie imanentă a funcţionării eficiente a economiei. Doar accesul liber al tuturor actorilor economici la resursele materiale, financiare şi umane, face posibilă manifestarea în deplină măsură a potenţialului benefic al mecanismelor pieţei asupra dezvoltării economice. Principiul menţionat funcţionează şi în cazul resurselor intelectuale utilizate în activităţile economice.

În condiţiile în care proprietatea intelectuală s-a transformat în factor determinant al creşterii economice şi cea mai importantă componentă a patrimoniului corporativ, necesitatea încorporării bunurilor de origine intelectuală în relaţiile de piaţă devine nu doar evidentă, ci inevitabilă. Pornind de la faptul că piaţa este categoria fundamentală a teoriei economice, cercetarea principalelor legităţi şi a specificului funcţionării pieţei produselor de origine intelectuală, prezintă un element indispensabil, fără de care orice studiu complex consacrat problemelor economice ale proprietăţii intelectuale este a priori incomplet.

De menţionat, că atât în teoria, cât şi în practica economică, bunurile de origine intelectuală, în primul rând, obiectele supuse protecției juridice, sunt recunoscute, deja de mai multe decenii, în calitate de bunuri economice extrem de valoroase şi se supun comercializării prin intermediul tranzacţiilor de piaţă. Caracterul specific al tranzacţiilor cu produsele intelectuale, impus de particularităţile mărfurilor supuse comercializării, a dat naştere unui tratament deosebit al segmentului respectiv al pieţei, cunoscut în literatura şi practica economică prin noţiuni apropiate, precum piaţa proprietăţii intelectuale, piaţa cunoştinţelor, a inovaţiilor,

piaţa informaţiei, piaţa licenţelor, transferul tehnologic etc. Conform tipologiei proprietății intelectuale aceasta este divizată în două compartimente mari: piața obiectelor proprietății industriale și piața obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe.

Comparativ cu mărfurile tradiționale, obiectele proprietăţii industriale (brevetele de invenţii, mărcile de produs şi servicii, designul industrial etc.) sunt mai puțin încadrate în schimburile comerciale prin modalităţile specifice ale pieţei proprietăţii intelectuale de licenţiere şi cesiune. Totodată, ca şi în cazul mărfurilor tradiţionale, relaţiile de piaţa oferă posibilităţi reale, determinate de logica luptei concurenţiale, pentru transformarea produselor intelectuale și a activităţilor de inovare într-o sursă reală de venituri, fapt ce impune necesitatea cercetării și monitorizării segmentului respectiv al pieţei.

Raportul de monitorizare a pieței obiectelor proprietăţii industriale pentru anul 2016 a fost elaborat în corespundere cu prevederile pct. 1.5.1. al Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017 privind implementarea Strategiei Naționale în domeniul proprietății intelectuale până în anul 2020, aprobată prin Hotărîrea Guvernului nr. 880 din 22.11.2012.

Drept bază pentru prezentul raport a fost utilizat materialul expus în raportul precedent, actualizat cu datele privind indicatorii pieței OPI pentru anul 2016 și completat cu unele informații noi.

I. CONSTITUIREA PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Acordarea protecției juridice obiectelor de proprietate industrială (OPI) le transformă instantaneu în mărfuri, creând posibilități indispensabile comercializării lor. Invențiile, soiurile de plante (SP), mărcile, desenele și modelele industriale (DMI) etc. protejate și menținute în vigoare pe teritoriul Republicii Moldova reprezintă oferta potențială pe piața OPI.

Analiza indicatorilor statistici ai proprietăţii industriale (PI) în Republica Moldova face posibilă elucidarea tendinţelor privind evoluţia cuantumului de OPI, pasibile spre expunere pe piață și prin urmare potențialul ipotetic al ofertei acestora.

În contextul asigurării protecției juridice prin acordarea titlurilor de protecţie și înregistrarea la AGEPI cu estimarea pe această cale a ofertei OPI vom menționa următorii indicatori:

- Brevete de invenție eliberate;
- Brevete de invenție menținute în vigoare (valabile);
- Mărci înregistrate;
- Mărci valabile;
- Desenele și modelele industriale înregistrate;
- Desenele și modelele industriale valabile;
- Brevete pentru soi de plantă eliberate;
- Brevete pentru soi de plantă valabile;
- Modele de utilitate eliberate;
- Modele de utilitate valabile.

Din momentul creării Sistemului naţional de protecţie a Proprietății Intelectuale, activitatea de brevetare/înregistrare a obiectelor de proprietate industrială este reflectată prin indicatorii statistici publicați pe pagina web AGEPI (http://agepi.gov.md/transparența/statistică). Începând cu anul 2011 aceste informații au fost incluse și în Anuarul Statistic al Republicii Moldova la compartimentul ”Știință și proprietate intelectuală”.

Brevetarea invenţiilor. Actualmente, brevetarea invențiilor este considerată drept cel mai important indicator al dezvoltării tehnologice a societății. Dinamica eliberării brevetelor de invenție (BI), numite și brevete clasice, a brevetelor de invenție de scurtă durată (BISD), brevetelor pentru soi de plantă și certificatelor de înregistrare a

modelor de utilitate (CMU) (anii 1993-2016) este schematic prezentată în Figura 1, iar detaliat în Tabelul 1.

Datele, confirmă un trend neuniform pentru brevetele clasice eliberate în perioadele declanşării crizelor economice din anii 1998 şi 2008, dar şi în perioada utilizării de către AGEPI, în anii 1996-1997, a unor bonuri privind scutirea totală de plată a taxelor pentru depunerea şi examinarea cererilor de brevet de invenție, cele din urmă fiind aplicate în scopul încurajării activităţii inventive.

Indicatorii protecţiei modelelor de utilitate (MU) şi a invenţiilor protejate prin brevet de invenție de scurtă durată nu reflectă tendinţele menţionate ca urmare a substituirii, în 2008, a MU cu BISD. Referitor la BSP vom menţiona că numărul restrâns al acestora şi caracterul extrem de îndelungat (20-25 ani) al elaborării pot împiedică înregistrarea unor tendinţe de lungă durată ale evoluţiei lor. Totuși pe parcursul ultimilor cinci ani se întrevede o tendință a unei creșteri stabile a brevetării SP. Totodată, rolul agriculturii în economia țării noastre impune acordarea unei atenții deosebite sistemului de protecție a SP, ce dispune de un potențial mare atât pe piața internă a OPI, cât și pe piața mondială.

Figura 1

**Dinamica eliberării brevetelor de invenție,
brevetelor de invenție de scurtă durată, brevetelor pentru soi de plantă și
certificatelor de înregistrare a modelelor de utilitate pe cale națională (1994-2016)**

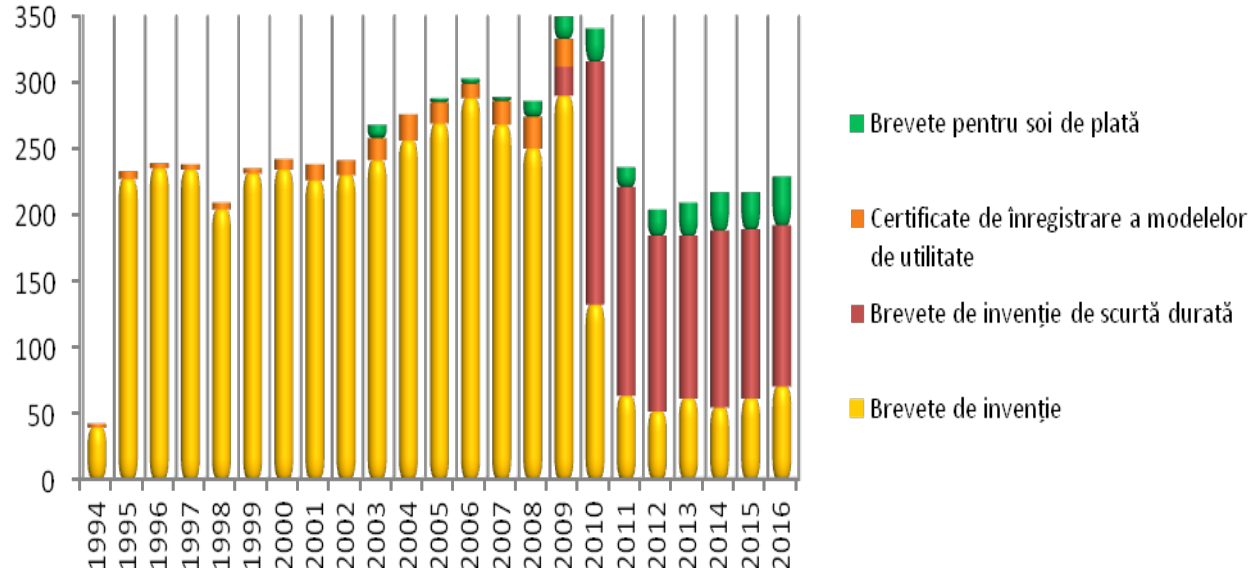

Tabelul 1

Eliberarea brevetelor de invenție,
brevetelor de invenție de scurtă durată, brevetelor pentru soi de plantă și certificatelor de înregistrare a modelelor de utilitate pe cale națională (1993-2016)

Anii	1993-1995	1996-2000	2001-2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TOTAL
Brevete de invenţie															
Brevete eliberate, inclusiv:	**266**	**1138**	**1222**	**288**	**268**	**251**	**290**	**132**	**63**	**51**	**61**	**54**	**61**	**70**	**4215**
- titulari naţionali	138	964	1135	287	262	248	280	125	61	47	57	49	50	54	**3757**
- titulari străini	128	174	87	1	6	3	10	7	2	4	4	5	11	16	**458**
Brevete de invenţie de scurtă durată															
Brevete eliberate, inclusiv:							**22**	**184**	**158**	**133**	**123**	**134**	**128**	**122**	**1004**
- titulari naţionali							22	181	156	133	123	130	126	121	**992**
- titulari străini								3	2			4	2	1	**12**
Modele de utilitate															
Certificate eliberate, inclusiv:	**9**	**24**	**76**	**11**	**18**	**25**	**21**		**1**						**185**
- titulari naţionali	9	23	73	9	17	22	18		1						**172**
- titulari străini		1	3	2	1	3	3								**13**
Soiuri de plante															
Brevete eliberate, inclusiv:			**13**	**4**	**3**	**12**	**16**	**25**	**15**	**20**	**25**	**29**	**28**	**37**	**227**
- titulari naţionali			12	4	3	12	13	25	15	20	21	26	20	33	**204**
- titulari străini			1				3				4	3	8	4	**23**
Total:	**275**	**1163**	**1310**	**303**	**289**	**287**	**349**	**341**	**236**	**204**	**209**	**217**	**217**	**229**	**5631**

Protecția mărcilor. Ponderea mărcilor în numărul total al OPI supuse protecţiei în Republica Moldova constituie cca 80%. Ele reprezintă un instrument de ordin economic şi comercial extrem de important utilizat pentru promovarea imaginei producătorilor, produselor și serviciilor**.**

Depunerea cererilor de înregistrare și acordarea protecției mărcilor, conform datelor expuse în Tabelul 2, pe tot parcursul anilor de referinţă, a înregistrat o creştere

ascendentă, cu excepţia crizei economico-financiare mondiale din anii 1998-1999 şi celei actuale, dar şi a embargoului asupra vinurilor moldoveneşti impus de Federaţia Rusă în 2005-2006. Ultimul factor a condus la o diminuare a cererilor de înregistrare a mărcilor de la solicitanţii naţionali cu cca. 25 %, aceasta fiind compensată, în totalul cererilor depuse, de numărul de cereri parvenite de la solicitanţii străini.

Tabelul 2

Indicatorii depunerii cererilor de înregistrare a mărcilor și acordare a protecției (1993-2016)

	1993-1995	1996-2000	2001-2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total
Cereri depuse, inclusiv:	**14507**	**18055**	**23759**	**6144**	**6544**	**6808**	**5277**	**5454**	**5794**	**5449**	**5870**	**5511**	**5363**	**4478**	**119013**
- solicitanţi naţionali	662	2535	7682	1520	1532	1581	1211	1455	1508	1403	1547	1509	1408	1415	**26968**
- solicitanţi străini	13845	15520	16077	4624	5012	5227	4066	3999	4286	4046	4323	4002	3955	3063	**92045**
Mărci protejate, inclusiv:	**10350**	**18389**	**19214**	**4925**	**4615**	**6163**	**6224**	**4652**	**4685**	**4425**	**4743**	**4939**	**4335**	**4419**	**102078**
- titulari naţionali	174	1236	3865	976	792	1004	1044	750	924	765	783	901	812	731	**14757**
- titulari străini, inclusiv	10176	17153	15349	3949	3823	5159	5180	3902	3761	3660	3960	4038	3523	3688	**87321**
-- *calea națională*	2160	4223	1629	343	467	770	736	602	567	606	572	675	508	463	**14321**
-- *calea internațională*	8016	12930	13720	3606	3356	4389	4444	3300	3194	3054	3388	3363	3015	3225	**73000**

Trendul pozitiv al depunerii cererilor de înregistrare a mărcilor din perioada anilor 1993-2008 a fost întrerupt în 2009, înregistrând o diminuare dramatică cu 22,5 %. Imediat după această diminuare bruscă a cererilor, tendinţa de creştere s-a restabilit, însă nivelul anului de vârf (2008), spre regret, nu a fost atins până în prezent, în a. 2016 înregistrându-se chiar o diminuare de cca 16,5% față de nivelul anului 2015. Diminuarea se răsfrânge preponderent asupra solicitanților străini, fiind o consecință a operării unor modificări procedurale la Biroul Internațional al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI).

Figura 2

Dinamica acordării protecției mărcilor (1994-2016)

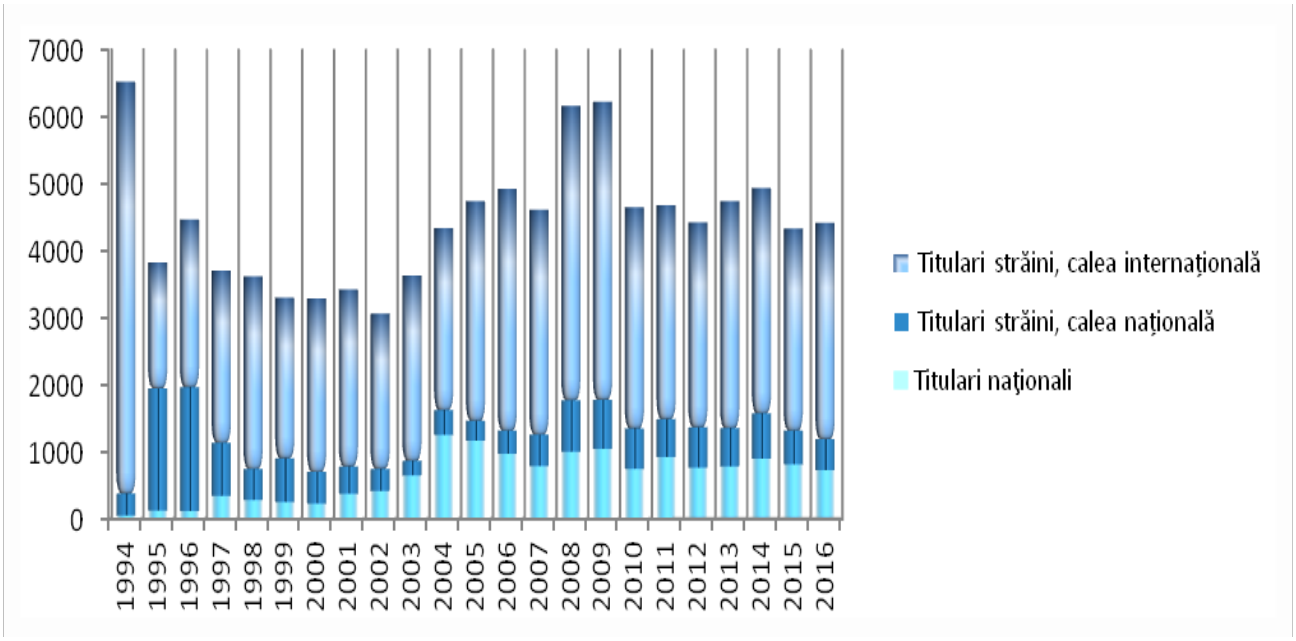

Tendinţele enunţate mai sus sunt caracteristice nu doar pentru depunerea cererilor, ci şi pentru evoluţia indicatorilor privind eliberarea titlurilor de protecţie a mărcilor (conform procedurii naţionale) și acordarea protecţiei (potrivit procedurii internaţionale) prezentați în Figura 2. Diminuarea depunerii cererilor se răsfrânge în timp, într-o măsură mai mare, asupra numărului de mărci înregistrate pe numele titularilor naţionali vis-a-vis de cei străini.

Protecţia desenelor şi modelelor industriale. Desenele şi modelele industriale reprezintă aspectul exterior al produsului. Fiind destinate sporirii imaginii și atractivităţii mărfurilor, ele contribuie atât la distingerea produselor şi diferenţierea producătorilor, cât și la creșterea avantajelor competitive ale companiilor/produselor/serviciilor.

Tendințele și indicatorii ce reflectă activitățile de solicitare și acordare a protecţiei pentru DMI în Republica Moldova sunt reflectate în Tabelul 3 și Figura 3. Conform indicatorilor statistici, în primul deceniu de funcţionare a sistemului naţional de protecţie a OPI (1994-2004) – activitatea de depunere a cererilor și de acordare a protecției DMI a înregistrat o ascensiune constantă. Diminuarea, începând cu anul 2005 a numărului de DMI înregistrate, este consecinţa mai multor factori, cei mai importanţi dintre aceştia fiind: crearea în cadrul Uniunii Europene a Oficiului pentru Armonizarea

Pieţei Interne, care începând cu 2003 a iniţiat colectarea de la solicitanţi a cererilor de acordare a protecţiei; embargoul impus de Federația Rusă asupra vinurilor moldoveneşti, dar şi criza economico-financiară mondială.

Tabelul 3

Depunerea cererilor de înregistrare a desenelor/modelelor industriale și acordarea protecției (1993-2016)

	1993-1995	1996-2000	2001-2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total
Cereri depuse, inclusiv:	**430**	**2476**	**2927**	**443**	**393**	**384**	**276**	**289**	**280**	**300**	**381**	**318**	**352**	**288**	**9537**
- solicitanţi naţionali	25	312	673	94	64	74	67	99	80	101	112	70	97	55	**1923**
- solicitanţi străini	405	2164	2254	349	329	310	209	190	200	199	269	248	255	233	**7614**
DMI protejate, inclusiv:	**360**	**2260**	**2726**	**443**	**401**	**389**	**297**	**254**	**251**	**229**	**281**	**276**	**319**	**333**	**8819**
- titulari naţionali	13	156	452	120	86	71	57	60	75	43	68	80	59	64	**1404**
- titulari străini, total	347	2104	2274	323	315	318	240	194	176	186	213	196	260	269	**7415**
- - *calea națională*	8	31	24	20	18	17	25	28	9	4	17	2	7	8	**218**
- - *calea internațională*	339	2073	2250	303	297	301	215	166	167	182	196	194	253	261	**7197**

Figura 3

Dinamica acordării protecției pentru desene/modele industriale (1994-2016)

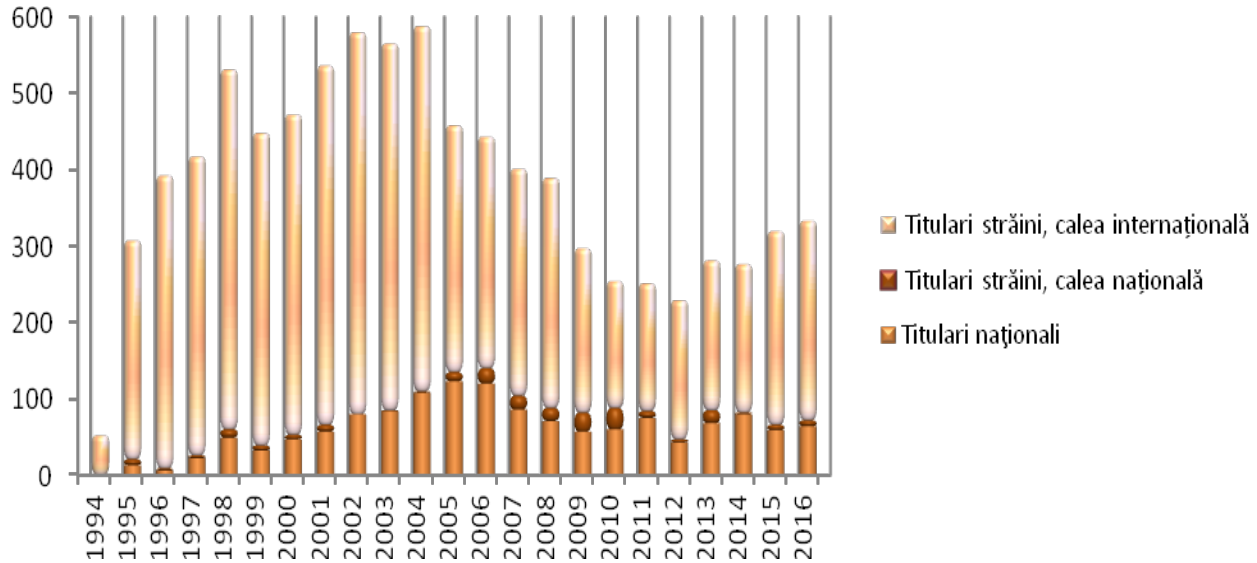

II. OFERTA REALĂ A PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

Oferta reală a pieței proprietății industriale reprezintă totalitatea obiectelor de proprietate industrială supuse protecției și menținute în vigoare la moment, doar acestea, având putere juridică sunt disponibile spre comercializare prin licențiere sau cesiune. Prin urmare ea (oferta) include atât OPI autohtone, cât și cele ale titularilor străini cu excepția celor decăzute din drepturi și a celor, termenii de protecție a cărora au expirat. Exprimată într-o unitate de timp (de obicei 1 an) oferta încorporează totalitatea OPI, protecția cărora este menținută în vigoare și care pentru fiecare segment al pieței PI se manifestă în mod specific.

Astfel, piața PI a Republicii Moldova înglobează totalitatea OPI valabile pe teritoriul RM.

Brevete de invenție. Conform datelor prezentate în Tabelul 4, la 31.12.2016 erau valabile 8 CMU și 859 BI eliberate conform procedurii naționale (inclusiv BISD), ponderea BI naționale constituind doar 16,5% din numărul total de 5219 brevete eliberate în perioada 1993-2016. Paralel cu brevetele naționale la sfârșitul anului 2016 erau menținute în vigoare 3931 de brevete eurasiatice.

Considerăm că discrepanţa enormă dintre numărul brevetelor eliberate și al celor menținute în vigoare este o consecinţă a gradului scăzut de aplicabilitate a invenţiilor autohtone și a deficitului motivațiilor economice ale sectorului real pentru valorificarea lor. De menționat că, organizaţiile din sfera ştiinţei şi inovării sunt scutite de plata tarifelor pentru menţinerea în vigoarea a brevetelor de invenţie pentru primii 5 ani, perioadă după care doar o parte nesemnificativă a BI care au obținut protecția sunt menținute în vigoare. Astfel, numărul de brevete valide după 5 ani reprezintă un indicator relevant pentru aprecierea obiectivă a valorii lor economice.

Tabelul 4

Brevete de invenție, brevete de invenție de scurtă durată, certificare de înregistrare a modelelor de utilitate și brevete eurasiatice valabile la 31.12.2016, conform anului de depunere a cererii

Anul de depunere a cererii	Brevete de invenție (titulari naționali)	Brevete de invenție (titulari străini)			Brevete de invenție de scurtă durată		Certificate de înregistrare a modelelor de utilitate	Total
		procedura națională	PCT[1]	CEAB[2]	titulari naționali	titulari străini		
1997	4			39				**43**
1998	1			68				**69**
1999	2	1	1	55				**59**
2000	3			55				**58**
2001	8			90				**98**

[1] Tratatul de Cooperare în domeniul brevetelor (PCT)
[2] Convenția Eurasiatică de Brevete (CEAB)

Anul de depunere a cererii	**Brevete de invenție (titulari naționali)**	**Brevete de invenție (titulari străini)**			**Brevete de invenție de scurtă durată**		**Certificate de înregistrare a modelelor de utilitate**	**Total**
		procedura națională	**PCT**	**CEAB**	**titulari naționali**	**titulari străini**		
2002	6		1	88				**95**
2003	4			131				**135**
2004	4		2	174				**180**
2005	11		2	213				**226**
2006	10		3	316				**329**
2007	10		5	297			3	**315**
2008	12		3	377	4		5	**401**
2009	9	1	2	465	9	2		**488**
2010	17		3	617	13			**650**
2011	29		5	697	69			**800**
2012	63	6	4	249	95	2		**419**
2013	42	4	5		110	3		**164**
2014	39				115	1		**155**
2015	19	1	1		93			**114**
Total	**293**	**13**	**37**	**3931**	**508**	**8**	**8**	**4798**

Referitor la țările ce dețin întâietatea la menținerea în vigoare a brevetelor de invenție în Republica Moldova la 31.12.2016, după cum rezultă din Tabelul 5, vom menționa: Statele Unite ale Americii – 978 de brevete de invenție valabile, Germania – 377 de brevete valabile, Franța cu 290 de brevete, Elveția -230, Italia – 223, Federația Rusă – 193, Belgia – 190, Regatul Unit – 181, Japonia – 147.

Tabelul 5

Brevete de invenție, brevete de invenție de scurtă durată, certificare de înregistrare a modelelor de utilitate și brevete eurasiatice, valabile la 31.12.2016, conform țării de origine

Anul depunerii cererii	**Titluri de protecție eliberate** (procedura națională)			**Brevete eurasiatice**	**Total**
	Brevete de invenție	**Brevete de invenție de scurtă durată**	**Certificate de înregistrare a modelelor de utilitate**		
Statele Unite ale Americii	6			972	**978**
Republica Moldova	293	508	6	3	**810**
Germania	5			372	**377**
Franța	11			279	**290**
Elveția	4			226	**230**
Italia	5			218	**223**
Federația Rusă	2	2	2	187	**193**
Belgia	2			188	**190**
Regatul Unit	2			179	**181**
Japonia	7			140	**147**
Olanda				123	**123**

Anul depunerii cererii	**Titluri de protecție eliberate** (procedura națională)			**Brevete eurasiatice**	**Total**
	Brevete de invenție	**Brevete de invenție de scurtă durată**	**Certificate de înregistrare a modelelor de utilitate**		
Danemarca				94	**94**
Norvegia				94	**94**
India				68	**68**
Austria	1			64	**65**
China	1			55	**56**
Suedia				51	**51**
Ungaria				50	**50**
Australia				50	**50**
Canada				49	**49**
Luxemburg				44	**44**
Finlanda				43	**43**
Irlanda	2			39	**41**
Spania	1			35	**36**
Israel				31	**31**
Belarus				25	**25**
Ucraina		6			**6**
Liban	1				**1**
Alte țări				252	**252**
Total:	**343**	**516**	**8**	**3931**	**4798**

Oferta totală a BI pe piața inovațională a țării noastre reprezintă suma totală a BI (naționale și străine) valabile pe teritoriul Republicii Moldova la finele anului de referință. Astfel, conform datelor prezentate în Tabelele 4 și 5 ***oferta totală reală a brevetelor de invenție la 31.12.2016 a constituit 4798 brevete de invenție valabile***.

Soiuri de plante. Pentru perioada anilor 1993-2016, conform Tabelului 1 se constată un trend pozitiv la capitolul BSP eliberate, acesta fiind întrerupt doar în anul 2011. La finele anului 2016 erau valabile 184 de BSP, ceea ce constituie 81% din totalul de 227 de BSP care au obținut protecția pe teritoriul țării noastre, ponderea titularilor naţionali depășind 90%. În Tabelele 6 și 7 sunt reflectați indicatorii BSP valabile în funcție de țara de origine a titularului și anul de obținere a protecției. Ponderea brevetelor pentru soi de plantă menţinute în vigoare este mult mai mare, comparativ cu cea a brevetelor de invenţie. Acest fapt, este consecinţa unei valorificări practice mult mai active a soiurilor de plante brevetate, comparativ cu invenţiile.

Tabelul 6

Brevete pentru soi de plantă valabile la 31.12.2016, conform țării de origine

Țara	Brevete valabile
Austria	1
Belgia	2
Germania	6
Franța	2
Ungaria	1
Italia	3
Moldova	167
România	2
Total	**184**

Tabelul 7

Brevete pentru soi de plantă valabile la 31.12.2016, conform anului de obținere a protecției

Anul de obținere a protecției	Brevete pentru soi de plantă
2016	37
2015	22
2014	29
2013	25
2012	20
2011	12
2010	12
2009	8
2008	4
2007	3
2006	2
2005	2
2003	8
Total	**184**

Astfel, conform datelor prezentate în Tabelele 6 și 7 ***oferta totală reală a brevetelor pentru soi de plantă la 31.12.2016 a constituit 184 de brevete valabile***.

Mărci. Un element specific al protecției mărcilor, spre deosebire de invenții, constă în faptul că valabilitatea acestora poate fi prelungită pe termene consecutive a câte 10 ani ori de câte ori este necesar, cu condiția achitării taxei respective. Conform informațiilor statistice cca 40% din mărcile înregistrate de solicitanții naționali, de obicei, nu se reînnoiesc la expirarea termenului de 10 ani. Acestea sunt mărcile întreprinderilor falimentate și cele care nu au avut un impact adecvat în cadrul

promovării vânzărilor și imaginii titularilor. Datele statistice privind menținerea în vigoare a mărcilor în conformitate cu anul solicitării protecției sunt reflectate în Tabelul 8.

Tabelul 8

Mărci valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2016

Anul solicitării protecției	*Procedura națională*				*Procedura internațională*		Total	
	Titulari naționali		**Titulari străini**		**Titulari străini**			
	Mărci înregistrate	**Clase CIPS incluse**	**Mărci înregistrate**	**Clase CIPS incluse**	**Mărci înregistrate**	**Clase CIPS incluse**	**Mărci înregistrate**	**Clase CIPS incluse**
2016	87	195	29	53	2522	6378	**2638**	**6626**
2015	623	1340	443	742	3224	8401	**4290**	**10483**
2014	770	1785	501	839	3239	8106	**4510**	**10730**
2013	814	1880	559	1043	3499	9602	**4872**	**12525**
2012	712	1684	664	1210	3142	8386	**4518**	**11280**
2011	730	1602	682	1273	3231	8812	**4643**	**11687**
2010	801	2031	482	944	3120	8244	**4403**	**11219**
2009	732	1566	547	998	3270	9587	**4549**	**12151**
2008	893	2257	630	1311	4035	11705	**5558**	**15273**
2007	849	2420	687	1436	3498	9836	**5034**	**13692**
2006	541	1248	534	969	1937	5301	**3012**	**7518**
2005	297	942	273	495	1756	4660	**2326**	**6097**
2004	315	903	237	464	1465	4086	**2017**	**5453**
2003	335	635	187	365	1340	3770	**1862**	**4770**
2002	254	528	179	312	1208	3520	**1641**	**4360**
2001	174	327	175	362	1366	3923	**1715**	**4612**
2000	119	336	239	445	1291	4123	**1649**	**4904**
1999	70	125	205	431	1265	3713	**1540**	**4269**
1998	75	184	330	620	1576	4373	**1981**	**5177**
1997	132	294	311	483	1366	3670	**1809**	**4447**
1996	103	238	282	545	873	2488	**1258**	**3271**
1995	37	116	180	324	1018	2774	**1235**	**3214**
1994	28	63	1678	2945	3486	10295	**5192**	**13303**
1993	21	60	220	374	5	15	**246**	**449**
până la 1993			14	24	86	288	**100**	**312**
Total	**9512**	**22759**	**10268**	**19007**	**52818**	**146056**	**72598**	**187822**

Astfel, din 29078 de mărci care au obținut protecție pe parcursul anilor 1993-2016 pe cale națională, la 31.12.2016 erau valabile 19780 (68%), dintre care 10624 de

mărci au fost reînnoite cel puțin o singură dată, iar din totalul de 73000 de mărci care au obținut protecție prin procedura internațională erau valabile 52818 (72,4%).

Acesta este un indicator mult mai semnificativ comparativ cu menținerea în vigoare a BI, fapt ce se datorează în primul rând funcționalității sporite a mărcilor în calitate de instrument al promovării vânzărilor.

Datele statistice referitoare la valabilitatea mărcilor protejate pe teritoriul Republicii Moldova sunt o sursă de informare nu numai referitor la protecţia propriu-zisă, ci şi o reflectare a maturităţii economiei de piaţă, a liberei concurenţe, a interesului titularilor - posibililor investitori străini față de ţara și piața dată, un indicator a dezvoltării economice durabile.

Datorită unui grad avansat al mecanismelor economiei de piaţă şi a unui nivel mai înalt de integrare în economia mondială, companiile occidentale sunt mult mai active în promovarea mărfurilor peste hotare şi asigurarea unei protecţii eficiente a mărcilor ce le reprezintă, inclusiv în țările cu piețe minuscule cum este Republica Moldova. Pentru studiile de marketing extrem de importantă în acest context este informaţia privind clasele de produse și servicii pentru care se înregistrează și se mențin în vigoare mărcile, acestea fiind sistematizate conform Clasificării internaționale a produselor și serviciilor (CIPS), care conține 34 de clase de produse și 11 clase de servicii. Titlurile claselor pot fi accesate la adresa http://agepi.gov.md/ro/trademarks/classifications. Cele 45 de clase de produse și servicii asupra cărora actualmente se poate extinde o marcă, poate contura un tablou destul de detaliat al intenţiilor expansioniste a unor companii.

Figura 4

Top 10 clase de produse și servicii conținute în mărcile valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2016

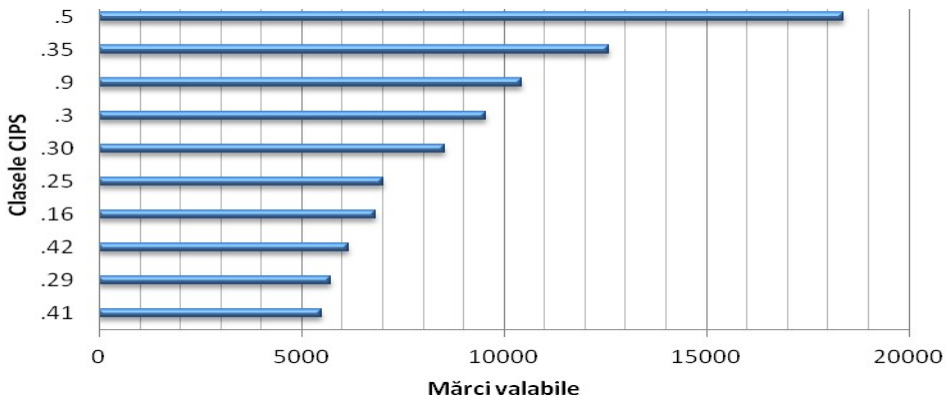

În Figura 4 este prezentat topul celor 10 clase[3] de produse și servicii conținute în mărcile valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2016

[3] **Clasa 5**. Produse farmaceutice, medicale şi veterinare; produse igienice pentru medicină; substanţe şi alimente dietetice de uz medical sau veterinar, alimente pentru sugari; suplimente dietetice pentru oameni şi animale; plasturi şi materiale pentru pansamente; materiale pentru plombarea dinţilor şi pentru mulaje dentare; dezinfectante; produse pentru distrugerea animalelor dăunătoare; fungicide, erbicide;

Astfel, informația referitoare la domeniile pentru care se înregistrează mărcile, reflectă adecvat situația reală în economia de piață.

Prin urmare, conform datelor prezentate în tabelul 8 ***oferta totală reală a mărcilor la 31.12.2016 a constituit 72598 de mărci valabile***.

Desene și modele industriale. Pe piața DMI se înregistrează o situație, în mare măsură, analogică cu invențiile. Acordarea protecției DMI pentru o perioadă de 5 ani cu posibilitatea reînnoirii periodice ulterioare până la maximum 25 ani conduce la descreșterea permanentă cu o ciclicitate constantă de 5 ani a numărului obiectelor DMI valabile. Astfel, numărul restrâns de DMI valabile reduce oferta reală a acestora pe piața obiectelor de proprietate industrială. Informația privind valabilitatea DMI în conformitate cu anul solicitării protecției este reflectată în Tabelul 9.

Tabelul 9

Desene și modele industriale valabile pe teritoriul Republicii Moldova la 31.12.2016

Anul solicitării protecției	Procedura națională		Aranjament Haga		Total	
	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse
2016	72	956	263	938	**335**	**1894**
2015	66	557	252	896	**318**	**1453**
2014	81	1031	194	744	**275**	**1775**
2013	66	696	183	766	**249**	**1462**
2012	17	87	116	420	**133**	**507**
2011	34	145	113	521	**147**	**666**
2010	42	168	110	380	**152**	**548**
2009	26	87	132	412	**158**	**499**
2008	29	84	216	585	**245**	**669**
2007	20	51	137	561	**157**	**612**
2006	39	113	129	604	**168**	**717**
2005	18	47	156	320	**174**	**367**
2004	21	64	188	538	**209**	**602**

Clasa 35. Publicitate; gestiunea afacerilor comerciale; administrare comercială; lucrări de birou; **Clasa 9**. Aparate şi instrumente ştiinţifice, nautice, geodezice, fotografice, cinematografice, optice, de cântărire, de măsurare, de semnalizare, de control (verificare), de siguranţă (salvare) şi didactice; aparate şi instrumente pentru conducerea, distribuirea, transformarea, acumularea, reglarea sau comanda curentului electric; aparate pentru înregistrarea, transmiterea, reproducerea sunetului sau imaginilor; suporturi de înregistrare magnetice, discuri acustice; compact-discuri, DVD-uri şi alte suporturi de stocare a datelor; mecanisme pentru aparate cu preplată; case înregistratoare, maşini de calculat, echipament pentru prelucrarea informaţiei, calculatoare; software de calculatoare; extinctoare; **Clasa 3**. Preparate pentru albit şi alte substanţe pentru spălat; preparate pentru curăţare, lustruire, degresare şi şlefuire; săpunuri nemedicale; parfumerie, uleiuri esenţiale, produse cosmetice nemedicinale, loţiuni nemedicinale pentru păr; produse nemedicinale pentru îngrijirea dinţilor; **Clasa 30**. Cafea, ceai, cacao şi înlocuitori de cafea; orez, tapioca şi sago; făină şi preparate făcute din cereale; pâine, produse de patiserie şi cofetărie; îngheţată; zahăr, miere, sirop de melasă; drojdie, praf de copt; sare; muştar; oţet, sosuri (condimente); mirodenii; gheaţă; **Clasa 25**. Îmbrăcăminte, încălţăminte, articole care servesc la acoperirea capului; **Clasa 16**. Hârtie şi carton; produse de imprimerie; articole pentru legătorie; fotografii; papetărie şi articole de birou (cu excepţia mobilelor); adezivi (materiale de lipit) pentru papetărie sau menaj; materiale pentru pictură şi artişti; pensule; materiale de instruire sau învăţământ; folii, pelicule şi pungi de plastic pentru ambalare şi împachetare; caractere tipografice; clişee; **Clasa 42**. Servicii ştiinţifice şi tehnologice, precum şi servicii de cercetare şi de creaţie, referitoare la acestea; servicii de analiză şi cercetare industrială; crearea şi dezvoltarea hardware şi software de calculator; **Clasa 29**. Carne, peşte, păsări şi vânat; extracte din carne; fructe şi legume conservate, congelate, uscate şi fierte; jeleuri, dulceţuri, compoturi, ouă, lapte şi produse lactate; uleiuri şi grăsimi comestibile; **Clasa 41**. Educaţie; instruire; divertisment; activităţi sportive şi culturale.

Anul solicitării protecției	Procedura națională		Aranjament Haga		Total	
	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse	Înregistrări	DMI incluse
2003	14	38	143	391	**157**	**429**
2002	9	29	74	222	**83**	**251**
2001	16	41	52	169	**68**	**210**
2000	10	32	55	104	**65**	**136**
1999	5	13	54	130	**59**	**143**
1998	5	15	76	172	**81**	**187**
1997	1	1	49	158	**50**	**159**
1996			33	101	**33**	**101**
1995			20	55	**20**	**55**
1994			3	3	**3**	**3**
Total:	**591**	**4255**	**2748**	**9190**	**3339**	**13445**

La 31 decembrie 2016, pe teritoriul Republicii Moldova, erau valabile 591 certificate de înregistrare a desenelor/modelelor industriale cu 4255 DMI incluse, care au obținut protecția conform procedurii naționale și 2748 înregistrări cu 9190 DMI incluse, protejate conform procedurii internaționale.

Astfel, conform datelor prezentate în Tabelul 9, ***oferta totală reală a desenelor și modelelor industriale la 31.12.2016 a constituit 3339 de înregistrări DMI valabile pentru 13445 desene/modele conținute în acestea***.

III. DINAMICA ȘI TENDINȚELE TRANZACȚIILOR PE PIAȚA PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE

În condițiile economiei de piață, valorificarea comercială a drepturilor de PI este una imanentă, contribuind la eficientizarea resurselor prin menținerea spiritului de competitivitate. Valorificarea comercială a drepturilor de PI se desfășoară prin intermediul procedeelor specifice de licențiere, cesiune, gajare și franchising, în baza unor contracte încheiate între titulari și beneficiari. Cele din urmă se înregistrează la AGEPI în Registrele Naționale pentru fiecare tip de contract în parte, excepție făcând doar contractele de gajare, care conform prevederilor Legii cu privire la gaj, urmează a fi incluse în Registrul garanțiilor reale mobiliare. Înregistrarea contractelor de cesiune servește drept temei pentru eliberarea noilor titluri de protecție, având conotații de obligativitate. Totodată, drepturile asupra OPI, transmise prin alte contracte de comercializare (licențiere, franchising), conform legislației din domeniul protecției OPI, devin opozabile pentru terți din momentul înregistrării. Astfel, înregistrarea contractelor de comercializare este un instrument important de securizare a drepturilor asupra OPI transmise.

În practica mondială se aplică atât înregistrarea obligatorie, cât şi cea facultativă a contractelor de transmitere a drepturilor, în țara noastră aceasta poartă un caracter facultativ.

Coraportul dintre diverse modalităţi de utilizare comercială a OPI în Republica Moldova, conform datelor din Registrele deținute de AGEPI este reflectat în Tabelul 10. Informaţiile prezentate denotă dominaţia totală a cesiunii, ponderea cumulativă a căreia constituie 86,2 %.

În a. 2016, procesul de comercializare a OPI (Tabelul 10) are un trend negativ, procentul contractelor de licență, gaj și franchising comparativ cu cele de cesiune, precar tind să scadă.

Tabelul 10

Contracte de comercializare a obiectelor de proprietate industrială înregistrate la AGEPI (1994-2016)

Contracte	1994-1995	1996-2000	2001-2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total	%
Cesiune	6	251	560	115	111	134	131	134	219	153	181	160	147	149	2451	86,2
Licență	10	27	65	21	14	17	17	13	20	27	23	30	21	18	323	11,3
Gaj			2	1	1	1			1	8	10	2	4		30	1,1
Franchising		2	2	3	1	2	4		2	3	2	10	6	2	39	1,4
Total	**16**	**280**	**629**	**140**	**127**	**154**	**152**	**147**	**242**	**191**	**216**	**202**	**178**	**169**	**2843**	**100**

Examinarea informaţiei incluse în registrele de transmitere a drepturilor asupra obiectelor de proprietate industrială relevă prezenţa neîntreruptă a tranzacţiilor doar pe segmentul mărcilor (Tabelele 11 și 12). Ponderea invenţiilor şi DMI este nesemnificativă, iar în unele perioade tranzacţiile pe aceste segmente chiar lipsesc.

Tabelul 11

Contracte de cesiune repartizate pe obiecte de proprietate industrială (1994-2016)

OPI	1994-1995	1996-2000	2001-2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total	%
Invenţii		22	21	9	1	2	4			2	1	4	5	6	**77**	3,1
MU		2	1	1		1					1				**6**	0,2
Mărci		222	513	103	109	128	120	132	219	148	176	154	142	142	**2314**	94,4
DMI		5	25	2	1	3	7	2		3	3	2		1	**54**	2,2
Total		251	560	**115**	**111**	**134**	**131**	**134**	**219**	**153**	**181**	**160**	**147**	**149**	**2451**	100,0

Tabelul 12

Contracte de licenţă repartizate pe obiecte de proprietate industrială (1994-2016)

OPI	1994-1995	1996-2000	2001-2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total	%
Invenţii	9	9	2			1	1		1	2	4	4	5	1	**39**	12,1
MU		1													**1**	0,3
Mărci	1	16	61	21	14	16	16	13	19	25	19	25	16	16	**278**	86,1
DMI		1	2									1		1	**5**	1,5
Total	10	27	65	**21**	**14**	**17**	**17**	**13**	**20**	**27**	**23**	**30**	**21**	**18**	**323**	100,0

Generalizând datele privind înregistrarea pe parcursul anilor 1994-2016 a contractelor de cesiune și licență divizate pe OPI, constatăm ponderea de 93,4% a mărcilor, 4,2% a invenţiilor, 2,1% a DMI şi respectiv 0,3% a modelelor de utilitate. Informaţiile expuse confirmă caracterul fragmentar al pieţei proprietăţii industriale din ţara noastră şi în mod special lipsa unei pieţe a produselor şi elaborărilor cu caracter inovaţional.

La capitolele invenţii și DMI putem constata doar prezenţa unor tranzacţii ocazionale. Astfel, informaţiile prezentate demonstrează că piața inovaţională practic bate pasul pe loc, fiind doar una în devenire.

În Tabelul 13 este reflectat numărul obiectelor de proprietate industrială incluse în contractele de comercializare a acestora în perioada 2009-2016. Informațiile prezentate denotă o activitate mai intensivă, în acest sens a titularilor străini la compartimentele licențiere și cesiune, excepție constituind doar operațiunile de gajare, în care domină titularii naționali.

Tabelul 13

Obiecte de proprietate industrială conținute în deciziile de înregistrare a contractelor

Decizii de înregistrare a contractelor	Anii																			
	2008		*2009*		*2010*		*2011*		*2012*		*2013*		*2014*		*2015*		*2016*		TOTAL	
Contracte de cesiune, total:	**0**	**0**	**131**	**322**	**134**	**297**	**219**	**287**	**153**	**259**	**181**	**275**	**160**	**282**	**147**	**265**	**149**	**320**	**1274**	**2307**
a) solicitanţi naţionali, total:	**0**	**0**	**55**	**114**	**72**	**116**	**45**	**61**	**78**	**100**	**118**	**149**	**85**	**124**	**91**	**154**	**67**	**83**	**611**	**901**
· *invenţii*			3	4							1	1	3	3	2	2	2	2	**11**	**12**
· *mărci*			47	98	71	113	45	58	75	97	113	144	80	116	89	152	65	80	**585**	**858**
· *DMI*			5	12	1	3		2	3	3	3	3	2	5				1	**14**	**29**
· *MU*								1			1	1							**1**	**2**
· *SP*																			**0**	**0**
b) solicitanţi străini, total:	**0**	**0**	**76**	**208**	**62**	**181**	**174**	**226**	**75**	**159**	**63**	**126**	**75**	**158**	**56**	**111**	**82**	**237**	**663**	**1406**
· *invenţii*			1	1					2	3			1	1	3	3	4	4	**11**	**12**
· *mărci*			73	205	62	180	174	226	73	155	63	126	74	157	53	108	77	232	**649**	**1389**
· *DMI*			2	2		1				1							1	1	**3**	**5**
· *MU*																			**0**	**0**
· *SP*																			**0**	**0**

Decizii de înregistrare a contractelor	Anii																			
	2008		*2009*		*2010*		*2011*		*2012*		*2013*		*2014*		*2015*		*2016*		TOTAL	
Contracte de licenţă, total:	**0**	**0**	**17**	**38**	**13**	**36**	**20**	**43**	**27**	**65**	**23**	**65**	**30**	**61**	**21**	**26**	**18**	**41**	**169**	**375**
a) titulari naţionali, total:	**0**	**0**	**2**	**3**	**4**	**4**	**9**	**25**	**8**	**23**	**4**	**4**	**12**	**26**	**4**	**4**	**13**	**13**	**56**	**102**
· *invenţii*			1	2			1	1	1	2	1	1					1	1	**5**	**7**
· *mărci*			1	1	4	4	8	24	7	18	3	3	11	25	4	4	12	12	**50**	**91**
· *DMI*										2			1	1					**1**	**3**
· *MU*										1									**0**	**1**
· *SP*																			**0**	**0**
b) titulari străini, total:	**0**	**0**	**15**	**35**	**9**	**32**	**11**	**18**	**19**	**42**	**19**	**61**	**18**	**35**	**17**	**22**	**5**	**28**	**113**	**273**
· *invenţii*									1	1	3	4	4	6	5	5			**13**	**16**
· *mărci*			15	35	9	32	11	18	18	41	16	57	14	29	12	17	4	27	**99**	**256**
· *DMI*																	1	1	**1**	**1**
· *MU*																			**0**	**0**
· *SP*																			**0**	**0**
Contracte de franchising, total:	**0**	**0**	**4**	**6**	**0**	**0**	**2**	**5**	**3**	**3**	**2**	**2**	**0**	**0**	**6**	**6**	**2**	**6**	**19**	**28**
a) titulari naţionali, total:	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**5**	**1**	**1**	**1**	**1**	**0**	**0**	**6**	**6**	**0**	**0**	**10**	**13**
· *invenţii*																			**0**	**0**
· *mărci*							2	5	1	1	1	1			6	6			**10**	**13**
· *DMI*																			**0**	**0**
· *MU*																			**0**	**0**
· *SP*																			**0**	**0**
b) titulari străini, total:	**0**	**0**	**4**	**6**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**	**1**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**6**	**9**	**15**
· *invenţii*																			**0**	**0**
· *mărci*			4	6					2	2	1	1					2	6	**9**	**15**
· *DMI*																			**0**	**0**
· *MU*																			**0**	**0**
· *SP*																			**0**	**0**
Contracte de gaj, total:	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**3**	**1**	**1**	**8**	**30**	**10**	**40**	**0**	**0**	**4**	**8**	**0**	**0**	**25**	**82**
a) titulari naţionali, total:	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**3**	**1**	**1**	**8**	**30**	**8**	**38**	**0**	**0**	**3**	**4**	**0**	**0**	**22**	**76**
· *invenţii*																			**0**	**0**
· *mărci*					2	3	1	1	8	30	8	38			3	4			**22**	**76**
· *DMI*																			**0**	**0**
· *MU*																			**0**	**0**
· *SP*																			**0**	**0**
b) titulari străini, total:	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**	**0**	**0**	**1**	**4**	**0**	**0**	**3**	**6**
· *invenţii*																			**0**	**0**
· *mărci*											2	2			1	4			**3**	**6**
· *DMI*																			**0**	**0**
· *MU*																			**0**	**0**
· *SP*																			**0**	**0**

numărul de decizii de înregistrare *numărul de obiecte conţinute*

IV. INFRASTRUCTURA PIEȚEI PROPRIETĂȚII INDUSTRIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Infrastructura pieței proprietății industriale întrunește mecanismele și instituțiile ce sunt destinate asigurării funcționării acesteia în conformitate cu principiile ei fundamentale. Principalele elemente ale infrastructurii pieței PI cuprind: servicii de evaluare a PI, de intermediere și de consultare în depunerea cererilor de acordare a protecției OPI, structurile ce contribuie la promovarea și susținerea activităților de inovare şi transfer tehnologic, incluzând în această categorie organizaţii din sfera ştiinţei şi inovării, instituţii financiare, fonduri şi agenţii de susţinere a activităţii în domeniu, business-incubatoare, parcuri de inovare (ştiinţifice, tehnico-ştiinţifice şi tehnologice), întreprinderi şi alte organizaţii specializate (agenții, centre, parcuri științifico-tehnologice (PȘT), incubatoare de inovare etc.

Activitatea de evaluare a OPI. Baza normativă a activităţilor de evaluare a proprietăţii intelectuale în Republica Moldova a fost elaborată pe parcursul anilor 2002-2003 și include Legea nr. 989-XV din 18.04.2002 cu privire la activitatea de evaluare şi două regulamente aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.783 din 30 iunie 2003: Regulamentul cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală cu Indicaţiile metodice aferente şi Regulamentul cu privire la atestarea evaluatorilor de proprietate intelectuală.

Astfel, în conformitate cu prevederile actelor normative menţionate, în anul 2004, AGEPI a organizat cursuri de pregătire profesională a evaluatorilor de PI şi a atestat primii 8 evaluatori. În 2009, conform prevederilor actelor normative în vigoare, 5 dintre aceştia au fost reatestaţi. În 2010 au fost desfășurate cursuri repetate pentru pregătirea evaluatorilor în urma cărora au fost atestați alţi 15 evaluatori. În anii 2014 și 2015 au avut loc reatestări a evaluatorilor în urma cărora au rămas doar 8 evaluatori certificați. Astfel, datorită faptului că utilizarea comercială a OPI în RM este extrem de limitată la finele anului 2016 doar 6 persoane activau frecvent în domeniul evaluării proprietăţii intelectuale.

Principalii indicatori ai activităţii evaluatorilor OPI denotă dominaţia totală a mărcilor în OPI supuse evaluării. Printre evaluările efectuate în scopul determinării prejudiciilor cauzate de utilizarea ilicită a PI prevalează la fel mărcile. Ponderea relativ modestă a programelor pentru calculator, pe fundalul cuantumului enorm și comercializării extinse a acestora, este urmare a faptului că evaluarea lor a încetat să fie o activitate ieşită din comun, transformându-se în una de o complexitate redusă. Valoarea lor deseori se determină prin metode relativ simpliste, fără a recurge la serviciile unor evaluatori profesioniști.

În Tabelul 14 este prezentată informația referitoare la numărul OPI evaluate pe parcursul anilor 2004-2016, constatând o diminuare drastică a numărului de OPI evaluate în ultimul an.

Tabelul 14

Obiecte de proprietate intelectuală evaluate (2004-2016)

Evaluarea OPI	Numărul OPI evaluate in dinamica									Ponderea %
	2004-2007	2008-2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Total	
Brevete de invenție	30	7	5	4	1	2		6	**55**	**5,7**
Brevete de soi de planta	6								**6**	**0,6**
Mărci	77	27	28	38	84	61	70	19	**404**	**42,2**
Drept de autor						1	2		**3**	**0,3**
Programe pentru calculator	4	12	26	40	71	73	6	3	**235**	**24,5**
Baze de date		6	1	7	26	2			**42**	**4,4**
Estimarea prejudiciilor ca rezultat a utilizării ilegale a OPI	3	12	34	27	16	5	1	2	**100**	**10,4**
Alte obiecte de proprietate intelectuala	3	40	19	6	41	3	1		**113**	**11,8**
Total	**123**	**104**	**113**	**122**	**239**	**147**	**80**	**30**	**958**	**100**

Activitatea de intermediere și consultanță. Activitatea de intermediere și consultanță în obținerea protecției juridice și utilizarea eficientă a rezultatelor activității intelectuale se efectuează de instituțiile și companiile specializate, dar și de mandatarii autorizați. Ultimii îmbină activitatea de consultanță cu serviciile de intermediere în relațiile autorilor/titularilor creațiilor intelectuale cu AGEPI și oficiile de PI din străinătate. Actualmente, în Registrul mandatarilor autorizați din Republica Moldova sunt înregistrați 135 de mandatari autorizați, dintre care 12 și-au suspendat activitatea. Prin intermediul mandatarilor autorizați se înregistrează circa 60% din obiectele de proprietate industrială parvenite pe cale națională.

Principalii indicatori ai activității mandatarilor în ultimii șase ani sunt prezentați în Tabelul 15. Informația expusă în tabel denotă o pondere mult mai avansată a mărcilor depuse spre înregistrare prin intermediul mandatarilor comparativ cu alte OPI.

Tabelul 15

Cuantumul și ponderea cererilor de înregistrare a OPI, depuse prin intermediul mandatarilor autorizați din Republica Moldova (2010-2016)

Indicatori	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Numărul CBI depuse de mandatari	91	59	62	76	114	113	109
Ponderea CBI depuse de mandatari în totalul CBI depuse pe cale națională, (%)	26,8	20,8	22,2	26,3	48,5	48,7	40,6
Numărul cererilor de înregistrare a mărcilor depuse de mandatari	1283	1544	1355	1454	1357	1241	1256
Ponderea cererilor de înregistrare a mărcilor depuse de mandatari în totalul cererilor de înregistrare a mărcilor depuse pe cale națională, (%)	62,9	67,9	64,7	67,2	65,5	62,6	63,8
Numărul cererilor de înregistrare a DMI depuse de mandatari	58	43	52	21	27	48	38
Ponderea cererilor de înregistrare a DMI depuse de mandatari în totalul cererilor de înregistrare a DMI depuse pe cale națională, (%)	56,3	50,0	43,7	17,5	35,1	44	58,4
Ponderea cererilor de înregistrare a OPI depuse de mandatari în totalul cererilor OPI depuse pe cale națională, (%)	57,7	62,3	58,9	60,3	62,8	60,3	60,9

Infrastructura inovațională. Numărul parcurilor științifico-tehnologice, incubatoarelor de inovare și rezidenților acestora, reflectați în Tabelul 16, spre regret, stagnează în ultimii ani. Este consecința caracterului declarativ a unor facilități fiscale, acordate inițial rezidenților parcurilor, însă neaplicate în practică, dar și a motivației insuficiente a dezvoltării inovaționale. Nu poate fi ignorată nici lipsa unor instrumente de încurajare a activității inovaționale pe larg practicate în străinătate cum ar fi fondurile venture, creditele preferențiale, vacanțele fiscale etc.

Tabelul 16

Numărul parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare (2008-2016)

Infrastructura inovațională	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Parcuri științifico-tehnologice	**2**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**	**3**
Rezidenți ai parcurilor științifico-tehnologice	27	25	24	16	20	29	25	21	22
Incubatoare de inovare	**1**	**1**	**1**	**2**	**6**	**7**	**7**	**8**	**8**
Rezidenți ai incubatoarelor de inovare	2	4	7	6	8	18	16	11	13

Sursa: Agenţia pentru Inovare şi Transfer Tehnologic, Raport anual - 2016

Pe parcursul anului 2016 în cadrul celor 3 parcuri ştiinţifico-tehnologice (Academica, Micronanoteh, Inagro) şi 8 incubatoare de inovare (Inovatorul, Innocenter, Inventica USM, Politehnica, Nord, Antreprenorul Inovativ, Media Garage, IT4BA) activau 35 de întreprinderi-rezidente.

Indicii cantitativi cumulaţi pentru parcurile ştiinţifico-tehnologice şi incubatoarele de inovare sunt prezentaţi în tabelul 17.

Tabelul 17

Indicii cantitativi ai activității parcurilor ştiinţifico-tehnologice şi incubatoarelor de inovare pentru anul 2016

Nr.	Denumirea PȘT/II	Nr. obiectelor de PI aplicate	Investiții (mii lei)	Valoarea totală a producției inovaționale (mii lei)	Valoarea producției inovaționale exportate (mii lei)	Numărul de rezidenți
1.	PȘT. „Academica”		4088	5353,3		22
2.	II „Inovatorul”					1
3.	PȘT “Inagro”					
4.	PȘT “Micronanoteh”					
5.	II “Politehnica”					
6.	II “Inventica-USM”	1		120		1
7.	II “Nord”					
8.	II “Innocenter”	1	2101,6	1820	1820	3
9.	II “Antreprenorul Inovativ”	2	2100	180		7
10.	II IT4BA					
11.	II „Media Garage”					1
Total		**4**	**8289,6**	**7473,3**	**1820**	**35**

Sursa: Agenţia pentru Inovare şi Transfer Tehnologic, Raport anual - 2016

Parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare menționate în Tabelul 16 au servit drept bază pentru crearea unor clustere științifico-tehnologice, procesul de constituire a cărora este actualmente în desfășurare.

Încheiere

Raportul de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2016 este o încercare de a urmări evoluția pieței proprietății industriale, precum și de a estima oferta obiectelor de proprietate industrială pe piața Republicii Moldova. Datele Raportului pot servi la elaborarea unor studii și analize ce țin de domeniul proprietății industriale.

Generalizarea rezultatelor *Raportului de monitorizare a pieței obiectelor proprietății industriale pentru anul 2016,* conduce la următoarele concluzii:

- Comercializarea obiectelor de proprietate industrială se efectuează în conformitate cu principiile şi mecanismele pieţei și prezintă un anumit specific în funcţionarea noţiunilor fundamentale ale pieţei: cerere, ofertă, preţuri etc.
- Oferta pe piaţa produselor intelectuale reprezintă totalitatea rezultatelor activităţii de creaţie supuse protecţiei juridice.
- Oferta obiectelor de proprietate industrială depinde de numărul OPI care au obținut protecția și sunt menținute în vigoare la momentul comercializării, deoarece doar

protecţia juridică creează condiţii pentru securizarea bunurilor intelectuale și transformarea lor în mărfuri.

- Nivelul ofertei de produse intelectuale este spontan, ca consecinţă a caracterului imprevizibil al creativităţii și a specificului procesului inovativ.
- Indicatorilor statistici ai OPI reflectă gradul de maturitate a economiei, a liberei concurențe și a interesului investitorilor străini față de piața Republicii Moldova.
- Piața obiectelor de proprietate industrială este un element indispensabil și extrem de important al societății moderne.